

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΘΕΜΑ ΤΟΥ 2ου ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (σχολική χρονιά 2012/13)

A. Θέμα και ειδικότερες θεματικές περιοχές

Το γενικό θέμα του διαγωνισμού είναι:

«Η χειραφέτηση του ανθρώπου: διαφωτισμός»

Ιστορικά θα εστιάσουμε στην εποχή του **Διαφωτισμού**, μιας εποχής κατά την οποία οι ανθρωποκεντρικές ιδέες της νεωτερικότητας συμπυκνώνονται και αποκτούν έκφραση σε όλα τα επίπεδα του πολιτισμού και της διάνοησης. Οι ιδέες αυτές εξέφρασαν και συνόδευσαν αλλαγές κοσμοϊστορικής σημασίας, μέσα από τις οποίες αναδύθηκε ο σύγχρονος μας κόσμος. Στην σημερινή συγκυρία υπάρχει ανάγκη να αναστοχασθούμε κριτικά, υπερβαίνοντας τους πρόδηλους ιστορικούς περιορισμούς και ιδιαιτερότητες του περιεχομένου τους, πάνω στο *ουσιαστικό* περιεχόμενο των ιδεών αυτών.

Εντός του πεδίου αυτού ορίζονται οι εξής τρεις ειδικότερες θεματικές περιοχές, οι οποίες μπορούν να μελετηθούν με αφετηρία τα προτεινόμενα κείμενα ως βασικές πηγές.

1^η θεματική περιοχή:

«Ρουσό: Ισότητα και ελευθερία στην δημοκρατική κοινωνία»

Πηγές[♦]:

- Z. Z. Ρουσό, *Το κοινωνικό συμβόλαιο*, Πρώτο Βιβλίο, Δεύτερο Βιβλίο, κεφ. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, Τρίτο Βιβλίο κεφ. 2 και Τέταρτο Βιβλίο κεφ. 1.

2^η θεματική περιοχή:

«Διαφωτισμός του ατόμου: Φυσικά δικαιώματα - Καλλιέργεια – Ωριμότητα – Διεύρυνση του νού – Ελευθερία»

Πηγές^{♦♦}:

- M. Mendelssohn, «Τι είναι διαφωτισμός»,
- I. Kant, «Απάντηση στο ερώτημα: τι είναι διαφωτισμός»,
- I. Kant, παρ. 40 (σχετικά με την έννοια του «διευρυμένου νου», στο I. Kant, *Κριτική της Κριτικής Δύναμης*

[♦] Βιβλιογραφική τεκμηρίωση ενδεικτικά: Z. Z. Ρουσό, *Το Κοινωνικό Συμβόλαιο*, εισαγ.-μετφρ.-σχολ. Γρηγοροπούλου, Αθήνα, ή οποιαδήποτε άλλη έκδοση επιλογής σας των κειμένων.

^{♦♦} Βιβλιογραφική τεκμηρίωση ενδεικτικά: Mendelssohn, Kant, Hamann, Wieland e.a., *Τι είναι Διαφωτισμός*, μετφρ. Ν. Σκουτερόπουλος, Αθήνα 1989 - I. Kant, *Κριτικής της Κριτικής Δύναμης*, μετφρ. εις. σχολ. Κ. Ανδρουλιδάκης, Αθήνα 2002 ή I. Kant, *Κριτική της Κριτικής Ικανότητας*, μετφρ. Χ. Τασάκος, Αθήνα 2000 – Τζων Λοκ, *Δεύτερη Πραγματεία περί Κυβερνήσεως*, μετφρ. Π. Κιτρομηλίδης, Αθήνα 1990 και οποιαδήποτε άλλη έκδοση επιλογής σας των κειμένων.

- Τζών Λοκ, *Δεύτερη Πραγματεία περί κυβερνήσεως*, κεφ. ΙΙ «περί της φυσικής κατάστασης» παρ. 4-6, κεφ. VI «περί της πατρικής εξουσίας», παρ. 52-64

B. Προετοιμασία

Ο καθηγητής προσκαλείται να επεξεργασθεί, αναλόγως των ενδιαφερόντων του και των μαθητών του και του χρόνου που θα έχει στην διάθεσή του μία έως και όλες τις θεματικές με όποια μέθοδο και όποια συγκεκριμένα κρίνει ο ίδιος. Τα κείμενα πηγών, που προτείνονται εδώ με την προκήρυξη, εξυπηρετούν τον σκοπό να εξασφαλίσουν μια κοινή βάση καθώς και μια ενιαία, συμβατική οριοθέτηση του θέματος, όχι όμως να περιορίσουν την ίδια την πραγμάτευση των θεμάτων αυτών στις ομάδες των σχολείων.

Στην ιστοσελίδα του διαγωνισμού, προσβάσιμη μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος Φιλοσοφίας του Παν/μίου Πατρών, θα αναρτάται και υλικό, που θα μπορούσε να δώσει ερεθίσματα για μελέτη και να χρησιμοποιηθεί για την προετοιμασία των μαθητών, *χωρίς αυτό να δεσμεύει κατ' ουδένα τρόπο τον καθηγητή*. Σκοπός και εδώ είναι η διευκόλυνση και υποστήριξη του καθηγητή, ο οποίος μπορεί σε κάθε περίπτωση να επιλέξει, να ανατρέξει σε άλλη βιβλιογραφία ή να δώσει τις δικές του προεκτάσεις. Επίσης θα υπάρξει η δυνατότητα τόσο για τους καθηγητές όσο και για τους μαθητές να επικοινωνούν ηλεκτρονικά με την *Επιστημονική Ομάδα της Επιτροπής*.

Διεύθυνση: <http://www.philosophy.upatras.gr/competition/>

Γ. Τα ερωτήματα του διαγωνισμού

- Θα τεθούν δύο ερωτήματα αντίστοιχα προς τις δύο αυτές θεματικές περιοχές.
- Οι μαθητές θα έχουν την **δυνατότητα να επιλέξουν ένα από τα δύο ερωτήματα**.
- Τα ερωτήματα του διαγωνισμού θα αντλούνται εντός των πλαισίων που θέτουν τα υποδεικνυόμενα βασικά κείμενα.
- Ωστόσο θα είναι ερωτήματα που θα επιτρέπουν και θα ενθαρρύνουν την αυτόνομη, κριτική και πρωτότυπη ανάπτυξη καθώς και προεκτάσεις σε σύγχρονους προβληματισμούς.

- Ο μαθητής θα κληθεί με αφετηρία και με βάση την κατανόηση των θεμάτων και των κειμένων, με τα οποία έχει ασχοληθεί και την τεχνική και ιστορική γνώση που έχει αποκομίσει, να αναπτύξει αυτοδύναμα έναν κριτικό προβληματισμό γύρω από ένα ζήτημα.
- Κριτήρια αξιολόγησης των δοκιμών θα είναι: η τεχνική καθαρότητα των εννοιών και των διανοημάτων (εννοιολογική σαφήνεια, ακρίβεια) , η ιστορική κατανόηση, η ικανότητα αυτοδύναμης συνθετικής και κριτικής σκέψης και ανάπτυξης επιχειρημάτων και η πρωτοτυπία της επεξεργασίας.

Δ. Πρακτικά ζητήματα – Επικοινωνία

1. Ρύθμιση επί μέρους ζητημάτων

Οποιαδήποτε ειδικά ή επί μέρους ζητήματα προκύψουν είτε κατά την εφαρμογή του Κανονισμού είτε στην πρακτική οργάνωση του Διαγωνισμού θα αντιμετωπισθούν από την Οργανωτική Επιτροπή με πρωταρχική ευθύνη του επισπεύδοντος Τμήματος Φιλοσοφίας του Παν/μίου Πατρών μέσω της Επιτροπής Διεξαγωγής του Διαγωνισμού σε συνεργασία και με τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Μ.Ε. καθώς και με την συνδρομή των Συνδέσμων Φιλολόγων σε τοπικό ή της Π.Ε.Φ. σε κεντρικό επίπεδο.

2. Επικοινωνία

- Ανακοινώσεις, πληροφορίες, οδηγίες, επιστημονική υποστήριξη Διαγωνισμού στην ιστοσελίδα: <http://www.philosophy.upatras.gr/competition/>
- Για όλα τα άλλα θέματα στην ηλ. διεύθυνση: philosophia.diagonismos@gmail.com
- Για επείγουσες περιπτώσεις (παρακαλούμε για χρήση με φειδώ) τηλέφωνα επικοινωνίας: 2610-969907 (γραφ. Κατέρη) και 2610-969947 (γραφ. Χριστοπούλου)
- Ταχυδρομική διεύθυνση:
Τμήμα Φιλοσοφίας
(για: Πανελλαδικό Μαθητικό Διαγωνισμό Φιλοσοφικού Δοκιμίου)
Πανεπιστήμιο Πατρών - Πανεπιστημιούπολη Ρίου - 26500 Πάτρα